

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Β΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ
«Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας
Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση Νοσχ, όπως διαμορφώθηκε από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, αποτελείται από 7 Κεφάλαια και 49 άρθρα.

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 έως 4) καθορίζονται η έννοια και ο σκοπός του Γενικού Λυκείου και η διάρθρωση των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων (άρθρα 1 και 2), το σύστημα αξιολόγησης, προαγωγής και απόλυσης των μαθητών (άρθρο 3), καθώς και το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των αποφοίτων (άρθρο 4).

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 5 έως 15) καθορίζονται, ιδίως, η έννοια και ο σκοπός του Επαγγελματικού Λυκείου (άρθρα 5 και 6), η διάρθρωση των σπουδών σε αυτό (άρθρο 7), οι ομάδες προσανατολισμού, οι τομείς και οι ειδικότητες (άρθρο 8), το σύστημα αξιολόγησης, προαγωγής και απόλυσης των μαθητών (άρθρο 11), οι τίτλοι σπουδών και τα επαγγελματικά δικαιώματα (άρθρο 12), καθώς και το σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση των αποφοίτων του (άρθρο 13).

Με το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρο 16) συνιστάται ανεξάρτητη αρχή υπό την επωνυμία «Εθνικός Οργανισμός Εξετάσεων (εφεξής, ΕΟΕ) και διεθνή ονομασία «National Exams Organization», και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία της. Ο ΕΟΕ, κατά την Αιτιολογική Έκθεση επί του Νοσχ, αποτελεί «επιτελικό επιστημονικό φορέα αρμόδιο για ζητήματα που αφορούν στις γραπτές προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις στο Γενικό

και Επαγγελματικό Λύκειο, στις εξετάσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στη δημιουργία και λειτουργία της Τράπεζας Θεμάτων Εξετάσεων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας».

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ´ (άρθρα 17 έως 24) ρυθμίζονται θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων μη τυπικής εκπαίδευσης, και, ιδίως, ζητήματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (εφεξής, ΣΕΚ) (άρθρα 19 έως 22) και των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (εφεξής, ΙΕΚ) (άρθρα 23 έως 24).

Με τις διατάξεις των Κεφαλαίων Ε´ (άρθρο 25) και ΣΤ´ (άρθρα 26 και 27) καθορίζονται, ιδίως, οι τίτλοι επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (άρθρο 25), συνιστώνται περιφερειακές Διευθύνσεις Διά Βίου Μάθησης (εφεξής, ΔΔΒΜ), ως αποκεντρωμένες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 26) και αναδιοργανώνονται οι ΣΕΚ, τα ΙΕΚ, τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) και τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) (άρθρο 27).

Το Κεφάλαιο Ζ´ (άρθρα 28 έως 41) περιλαμβάνει διατάξεις, μεταξύ άλλων, για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (ΕΑΕ, ν. 3699/2008) (άρθρο 28), για το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) και τα Πρότυπα Πειραματικά Σχολεία (ν. 3966/2011) (άρθρο 36), για το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ, ν. 2552/1997) (άρθρο 37), την τριτοβάθμια εκπαίδευση (άρθρο 39) και για την ίδρυση «Αθλητικών Ακαδημιών», ως περιφερειακών, αποκεντρωμένων υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 41).

Τέλος, το Κεφάλαιο Η´ (άρθρα 42 έως 49) περιλαμβάνει, ιδίως, εξουσιοδοτικές και μεταβατικές διατάξεις σε αυτοτελή άρθρα (άρθρα 42 έως 44 και 45 έως 47, αντιστοίχως).

Β. Με το προτεινόμενο Νσχ επιχειρείται, ιδίως, η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου των μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο), προς τον σκοπό του «εκσυγχρονισμού» των εκπαιδευτικών πραγμάτων (...) ώστε η εκπαίδευση να ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες των νέων και να υπηρετεί τις δικαιολογημένες απαιτήσεις της κοινωνίας για ένα καλύτερο σχολείο με υψηλό μορφωτικό επίπεδο» (Αιτιολογική Έκθεση επί του Νσχ).

Κατά την παρ. 1 εδ. α´ του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος, «η τέχνη και η επιστήμη, η έρευνα και η διδασκαλία είναι ελεύθερες η ανάπτυξη και η προαγωγή τους αποτελεί υποχρέωση του Κράτους», συμφώνως δε προς την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, η παιδεία, «βασική αποστολή του Κράτους», έχει σκοπό «την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες».

Έχει κριθεί ότι από τον συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 16 του Συντάγματος «συνάγεται ότι το Κράτος υποχρεούται να λαμβάνει τα κατάλληλα νομοθετικά και διοικητικά μέτρα αφενός μεν για την προαγωγή των επιστημών, αφετέρου δε για την οργάνωση και παροχή της εκπαίδευσης των Ελλήνων. Δεν μπορεί, ωστόσο, με βάση τις συνταγματικές αυτές διατάξεις, να θεμελιωθεί υποχρέωση του Κράτους για την αναγωγή συγκεκριμένης επιστήμης σε αντικείμενο διδασκαλίας στο πλαίσιο της δημόσιας εκπαίδευσης ή συγκεκριμένης βαθμίδας της εκπαίδευσης αυτής. Πολύ περισσότερο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι πιο πάνω συνταγματικές διατάξεις επιτάσσουν την καθιέρωση συγκεκριμένου τρόπου αξιολόγησης των μαθημάτων, με τη διδασκαλία των οποίων μεταδίδονται οι γνώσεις συγκεκριμένης επιστήμης στους μαθητές. Στο νομοθέτη και την κανονιστικώς δρώσα διοίκηση εναπόκειται αφενός μεν η επιλογή, από το ευρύ πεδίο των επιστημών και των επιστημονικών γνώσεων, εκείνων οι οποίες θα καταστούν αντικείμενο διδασκαλίας στο πλαίσιο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αφετέρου δε η ρύθμιση του τρόπου διδασκαλίας και αξιολόγησης των μαθημάτων που διδάσκονται, ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 16 του Συντάγματος, δηλαδή η ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των ελλήνων πολιτών». (ΣΤΕ 614/2004, ΕΔΔΔ, 2004, σελ. 352).

Εξ άλλου, περιορισμό για τον νομοθέτη - ταυτοχρόνως όμως και ευθεία καθιέρωση υποχρέωσης για γονείς και μαθητές - περιέχει η παρ. 3 του άρθρου 16 του Συντάγματος, κατά την οποία, «Τα έτη υποχρεωτικής φοίτησης δεν μπορεί να είναι λιγότερα από εννέα». Το πλέγμα των συνταγματικών διατάξεων συμπληρώνεται με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 16, συμφώνως προς την οποία «Όλοι οι Έλληνες έχουν δικαίωμα δωρεάν παιδείας, σε όλες τις βαθμίδες της, στα κρατικά εκπαιδευτήρια», το δε Κράτος οφείλει να «ενισχύει τους σπουδαστές που διακρίνονται, καθώς και αυτούς που έχουν ανάγκη από βοήθεια ή ειδική προστασία, ανάλογα με τις ικανότητές τους». Το δικαίωμα «δωρεάν παιδείας» είναι το αρχαιότερο κοινωνικό δικαίωμα στο ελληνικό συνταγματικό δίκαιο, πρωτοεμφανίσθηκε στο Σύνταγμα του 1864, το διακρίνει δε από τα υπόλοιπα κοινωνικά δικαιώματα η σαφής και επιτακτική διατύπωσή του τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τους φορείς του (βλ., σχετικώς, Β. Σκουρή, Δίκαιο της Παιδείας, 1994, σελ. 27), οι οποίοι, βάσει της γραμματικής διατύπωσης του άρθρου 16 παρ. 4, είναι μόνον οι Έλληνες πολίτες.

Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι το άρθρο 28 περ. α' της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ν. 2101/1992), η οποία έχει, κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, υπερνομοθετική ισχύ, υποχρεώνει τα συμβαλ-

λόμενα κράτη να καθιστούν τη «στοιχειώδη εκπαίδευση δωρεάν για όλους, αδιακρίτως εθνικότητας» (βλ. και Κ. Χρυσόγονο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2006, σελ. 339).

Τέλος, ως προς τις προϋποθέσεις πρόσβασης στις βαθμίδες της μη υποχρεωτικής εκπαίδευσης, σημειώνεται ότι τα άρθρα 4 παρ. 1, 5 και 16 του Συντάγματος δεν αποκλείουν στον κοινό νομοθέτη ή τη Διοίκηση, να θεσπίζουν, βάσει νομοθετικής εξουσιοδότησης, «εξ αντικειμένου όρους και περιορισμούς, που αναφέρονται στις προϋποθέσεις εισόδου στα Α.Ε.Ι. και αποσκοπούν στην εύρυθμη και ομαλή λειτουργία τους», και «δεν εμποδίζουν αλλά, αντιθέτως, επιβάλλουν στον νομοθέτη να οργανώσει ένα σύστημα εισαγωγής στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα με επιλογή των υποψηφίων εκείνων, οι οποίοι έχουν τα αναγκαία εφόδια για την ενεργό παρακολούθηση της διδασκαλίας που παρέχεται στα ιδρύματα αυτά, η εύρυθμη λειτουργία των οποίων μόνον υπό τον όρον αυτό είναι δυνατή» (ΣΤΕ 1969/1994, 268/1993, 1214/1992, 4137/1990).

Γ. Συμφώνως προς την παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 1566/1985 «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», η δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρέχεται σε δύο κύκλους, εκ των οποίων ο πρώτος καλύπτεται από τα γυμνάσια και ο δεύτερος από τα γενικά, τα κλασικά, τα εκκλησιαστικά, τα τεχνικά-επαγγελματικά, τα ενιαία πολυκλαδικά λύκεια και από τις τεχνικές-επαγγελματικές σχολές. Το λύκειο επιδιώκει την ολοκλήρωση των σκοπών της εκπαίδευσης, το δε τεχνικό-επαγγελματικό λύκειο επιδιώκει, επιπλέον, να μεταδώσει στους μαθητές τις απαιτούμενες τεχνικές ή άλλες επαγγελματικές γνώσεις και να αναπτύξει τις δεξιότητές τους, ώστε μετά την αποφοίτησή τους να μπορούν να απασχοληθούν με επιτυχία σε ορισμένο τεχνικό ή επαγγελματικό κλάδο. Με τον ν. 2525/1997 οι διάφοροι τύποι λυκείων μετατράπηκαν σταδιακά σε Ενιαία Λύκεια, τα οποία, εν συνεχεία, με το άρθρο 3 του ν. 3475/2006, μετονομάστηκαν σε Γενικά Λύκεια (εφεξής, ΓΕΛ). Εξ άλλου, οι τεχνικές-επαγγελματικές σχολές αντικαταστάθηκαν, με τον ν. 2640/1998, από τα Τεχνικά-Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, τα οποία, περαιτέρω, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 2 του ν.3475/2006 «Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», διαδέχθηκαν τα Επαγγελματικά Λύκεια (εφεξής, ΕΠΑΛ).

Δ. Το προτεινόμενο Νσχ παρέχει νομοθετικές εξουσιοδοτήσεις για τη ρύθμιση διαφόρων θεμάτων οργάνωσης και λειτουργίας των ΓΕΛ, των ΕΠΑΛ., των φορέων μη τυπικής εκπαίδευσης, καθώς και διαφόρων θεμάτων του Νσχ με υπουργικές αποφάσεις και προεδρικά διατάγματα. Οι προβλεπόμενες εξουσιοδοτήσεις απαντούν τόσο στα επί μέρους άρθρα του Νσχ, όσο,

ιδίως, στα άρθρα 42 ως 45 του Νσχ, τα οποία περιέχουν αποκλειστικώς τις εξουσιοδοτικές διατάξεις των Κεφαλαίων Α΄, Β΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄. Επισημαίνεται, συναφώς, ότι κατά το άρθρο 3 παρ. 2 περ. α΄ του ν. 4048/2012 «Ρυθμιστική Διακυβέρνηση: Αρχές, Διαδικασίες και Μέσα Καλής Νομοθέτησης», μεταξύ άλλων, «Οι εξουσιοδοτικές διατάξεις εκτός από τα οικεία άρθρα καταχωρίζονται και σε αυτοτελές άρθρο με τον τίτλο «εξουσιοδοτήσεις» στο τέλος του νομοσχεδίου, πριν από τις μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις».

Εν προκειμένω, οι εξουσιοδοτικές διατάξεις του Κεφαλαίου Ε΄ (βλ. άρθρο 44, υπό τον τίτλο, «Εξουσιοδοτικές διατάξεις Κεφαλαίων Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄») περιλαμβάνονται μόνο στο οικείο άρθρο του εν λόγω Κεφαλαίου, το Κεφάλαιο ΣΤ΄ περιέχει άλλες, πέραν αυτών που έχουν περιληφθεί στο σχετικό αυτοτελές άρθρο 44, εξουσιοδοτήσεις, οι δε εξουσιοδοτήσεις των Κεφαλαίων Γ΄ και Ζ΄ δεν έχουν περιληφθεί σε αυτοτελές άρθρο.

II. Παρατηρήσεις επί των επί μέρους άρθρων του Νσχ

1. Επί του άρθρου 13 παρ. 1 εδ. α΄

Κατά την προτεινόμενη ρύθμιση, «Οι απόφοιτοι του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών ΕΠΑΛ, καθώς και όσοι έχουν ισότιμο τίτλο επαγγελματικού λυκείου έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε ειδικές πανελλαδικές εξετάσεις για εισαγωγή σε σχολές, Τμήματα και Εισαγωγικές Κατευθύνσεις Τμημάτων των ΑΕΙ, σε αντίστοιχες ή συναφείς ειδικότητες του πτυχίου τους και σε ειδικό ποσοστό θέσεων που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων»

Επισημαίνεται, συναφώς, ότι, ενόψει «του σκοπού των Επαγγελματικών Λυκείων, που αποβλέπουν, μεταξύ άλλων, να μεταδώσουν στους μαθητές τις απαιτούμενες τεχνικές ή άλλες επαγγελματικές γνώσεις και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους, και του διαφορετικού είδους εκπαίδευσης και γνώσεων των κατόχων απολυτηρίου των Λυκείων αυτών, σε σχέση με τους κατόχους απολυτηρίου Γενικού Λυκείου, η διαφορετική αντιμετώπιση αυτών εκ μέρους του νομοθέτη ως προς την πρόσβασή τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν αντίκειται στη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας. Ούτε αποτελεί δυσμενή διάκριση σε βάρος των κατόχων απολυτηρίου Επαγγελματικών Λυκείων η νομοθετικά προβλεπόμενη συμμετοχή στις Πανελλήνιες Εξετάσεις και εξέταση σε κοινά, με τους αποφοίτους του Γενικού Λυκείου, θέματα μαθημάτων Γενικού Λυκείου, προκειμένου να πετύχουν την πρόσβασή τους σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» (ΔΕΦΑΘ 283/2010).

2. Επί του άρθρου 16

α) Με την προς ψήφιση διάταξη συνιστάται ο ΕΟΕ (βλ. και ανωτ. Ι.Α.) ως «ανεξάρτητη διοικητική αρχή».

Σημειώνεται, κατ' αρχάς, ότι μολονότι οι ανεξάρτητες αρχές εντάσσονται στην εκτελεστική εξουσία και αποτελούν διοικητικά όργανα που ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του Κράτους (βλ. Επ. Σπηλιωτόπουλο, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, 2011, σελ. 291), θα ήταν, για λόγους νομικής ακριβολογίας, σκόπιμο να αντικατασταθεί ο όρος «ανεξάρτητη διοικητική αρχή» από τον όρο «ανεξάρτητη αρχή», τον οποίο άλλωστε υιοθετεί και ο συνταγματικός μας χάρτης (άρθρο 101Α του Συντάγματος).

β) Κατά την παρ. 3 του προς ψήφιση άρθρου, ανώτατο διοικητικό όργανο του Οργανισμού είναι το Συμβούλιο, τα δε μέλη του Συμβουλίου «απολαμβάνουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας». Ο ρηματικός τύπος «απολαμβάνουν», χρησιμοποιούμενος συχνά, αντί του «απολαύουν», πρέπει να αντικατασταθεί, εν προκειμένω, από τον τελευταίο, ο οποίος έχει τη σημασία που θέλει να αποδώσει στο ρήμα της πρότασης ο ασκών τη νομοθετική πρωτοβουλία (βλ., σχετικώς, λ.χ., Γ. Μπαμπινιώτη, Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Β' Έκδοση, Β' Ανατύπωση 2005 Εμπλουτισμένη, σελ. 245-246, και Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανώλη Τριανταφυλλίδη], 1998, σελ. 176).

γ) Περαιτέρω, κατά τη διάταξη της παρ. 3 α' ο Πρόεδρος της Αρχής «ορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από δημόσια προκήρυξη της θέσης και γνώμη της αρμόδιας κατά τον Κανονισμό της Βουλής επιτροπής». Σημειώνεται ότι η ρύθμιση ύστερα από «γνώμη της αρμόδιας κατά τον Κανονισμό της Βουλής επιτροπής» πρέπει να νοηθεί υπό τους όρους των άρθρων 43Α παρ. 3 και 14η) του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Επομένως, από την περιγραφή των αρμοδιοτήτων των ειδικών μόνιμων επιτροπών που γίνεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 43 Α του ΚτΒ, μόνη αρμόδια είναι η επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας, η οποία άλλωστε έχει και την αρμοδιότητα του κοινοβουλευτικού ελέγχου επί των ανεξαρτήτων αρχών, τόσο των συνταγματικώς κατοχυρωμένων όσο και αυτών που ιδρύονται με νόμο (βλ., σχετικώς, και Στ. Κουτσομπίνα, Η τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής του Απριλίου 2010: ένας απρόσμενος «διάλογος» του κοινού νομοθέτη με το νομοθέτη του Κανονισμού, ΑρχΝ 2011, σελ. 1).

3. Επί του άρθρου 17 παρ. 1, 2 και 3

Κατά την πρώτη παράγραφο του προτεινόμενου άρθρου, στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης, φορείς παροχής υπηρεσιών αποτελούν: α) η ΣΕΚ

(βλ. και ανωτ. Ι.Α.), β) το ΙΕΚ (βλ. και ανωτ. Ι.Α.), γ) το Κέντρο Διά Βίου Μάθησης, και δ) το Κολλέγιο. Οι ανωτέρω φορείς μπορεί να είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί (παρ. 2). Οι ιδιωτικοί φορείς αδειοδοτούνται συμφώνως προς τα οριζόμενα στην παρ. Θ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 και εποπτεύονται από τη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία διαμορφώνει το εκπαιδευτικό τους πλαίσιο και καταρτίζει τον Κανονισμό Λειτουργίας τους (παρ. 2 και 3).

Έχει κριθεί σχετικός (ΣτΕ 691/2013, ΘΠΔΔ, 2013, σελ. 125) ότι «η υπαγωγή μιας οικονομικής δραστηριότητας σε καθεστώς προηγούμενης διοικητικής αδειας συνιστά κατ' αρχήν περιορισμό της συνταγματικά κατοχυρωμένης οικονομικής ελευθερίας, εν προκειμένω όμως, (...) το εν λόγω μέτρο είναι αναγκαίο προκειμένου να αναβαθμισθεί το επίπεδο της μη τυπικής εκπαίδευσης. Ενόψει δε του λόγου αυτού δημοσίου συμφέροντος αλλά και του γεγονότος ότι μόνη η υπαγωγή σε καθεστώς προηγούμενης αδειας δεν καθιστά αδύνατη ή ουσιωδώς δυσχερή την άσκηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των παρόχων της εν λόγω εκπαίδευσης, εφόσον, μάλιστα, η Διοίκηση δε έχει διακριτική ευχέρεια αλλά είναι υποχρεωμένη να χορηγήσει την άδεια αν συντρέχουν οι προβλεπόμενες από το νόμο προϋποθέσεις», η απαίτηση προηγούμενης αδειας δεν προσκρούει στην διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, συνιστά μάλιστα «επιτρεπτή παρέμβαση σε περιουσιακής φύσεως δικαίωμα (πρβλ. ΣτΕ 931/2010, 3648/2005, 1882/2003, 3818/1997), καθώς επιβάλλεται από το νόμο για την εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος (εξασφάλιση υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης)». Με την ίδια απόφαση κρίθηκε, περαιτέρω, ότι η καθιέρωση του ελέγχου της πληρότητας του προγράμματος σπουδών ως κριτήριο για τη χορήγηση της αδειας λειτουργίας των ιδιωτικών φορέων παροχής υπηρεσιών μη τυπικής εκπαίδευσης «δεν αντιβαίνει στην διάταξη του άρθρου 16 παρ. 1 του Συντάγματος, με την οποία κατοχυρώνεται η ελευθερία της τέχνης, της επιστήμης, της έρευνας και της διδασκαλίας, (...) καθώς ο νομοθέτης δεν κωλύεται από την εν λόγω συνταγματική διάταξη να θέσει ως προϋπόθεση για τη χορήγηση αδειας λειτουργίας την πληρότητα του προγράμματος σπουδών που παρέχει (...), δεδομένου ότι η προϋπόθεση αυτή συνιστά μέτρο κατάλληλο και πρόσφορο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της εξασφάλισης υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης (πρβλ. ΣτΕ 4113/2000, 2376/1988)».

4. Επί του άρθρου 25

α) Κατά την παρ. 3 του προς ψήφιση άρθρου, «Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, και κατά περίπτωση αρμόδιων Υ-

πουργών, καταρτίζεται εθνικός κατάλογος αναγνωρισμένων επαγγελματιών και καθορίζονται τα επίπεδα επαγγελματικής κατάρτισης, που προβλέπονται για κάθε επάγγελμα».

Συναφώς παρατηρείται ότι, κατά την παρ. 2 εδ. β' του άρθρου 43 του Συντάγματος, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, να ορισθούν ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Ειδικότερα θέματα είναι εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερική περίπτωση του θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της εν λόγω νομοθετικής ρύθμισης (βλ. Σπηλιωτόπουλο, όπ. π., σελ. 58 επ., και Χ. Μουκίου, Η κανονιστική αρμοδιότητα της Διοίκησης, 2009, σελ. 212 επ.. Επίσης, βλ. ΣτΕ 2701/1996, 358/1998, 3364/2004, 3889/2005, 1342/2006). Λεπτομερειακό είναι το ζήτημα που αντιμετωπίζεται με τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων, ενώ οι κύριες και ουσιώδεις ρυθμίσεις πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999). Τεχνικού χαρακτήρα είναι το θέμα για τη ρύθμιση του οποίου απαιτείται παρέμβαση αρμόδιου τεχνικού οργάνου (ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999).

Εν προκειμένω, προβληματισμός γεννάται ως προς την παρεχόμενη σε άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοίκησης εξουσιοδότηση προς ρύθμιση θεμάτων που αφορούν την κατάρτιση εθνικού καταλόγου αναγνωρισμένων επαγγελματιών και τον καθορισμό των επιπέδων επαγγελματικής κατάρτισης, τα οποία προβλέπονται για κάθε επάγγελμα και τα οποία δεν ρυθμίζονται, κατά κύριο λόγο, από άλλη διάταξη του προτεινόμενου άρθρου.

6) Κατά την παρ. 7 του προς ψήφιση άρθρου, «Τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων των Φορέων μη τυπικής εκπαίδευσης καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 9 του άρθρου 4 του ν. 3879/2010».

Περαιτέρω, κατά την ως άνω διάταξη του ν. 3879/2010, «Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα που αντιστοιχούν στους τίτλους της προηγούμενης παραγράφου (...)».

Εξ άλλου, κατά την προηγούμενη παρ. 8 του άρθρου 4 του ανωτέρω νόμου, «Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, το περιεχόμενο, η μορφή

και η διαδικασία απονομής των τίτλων που βεβαιώνουν την επιτυχή παρακολούθηση προγράμματος σπουδών της μη τυπικής εκπαίδευσης».

Υπό το φως των ανωτέρω, η προς ψήφιση διάταξη στερείται κανονιστικού περιεχομένου, καθώς επαναλαμβάνει ρύθμιση που έχει ήδη θεσπισθεί με τις παρ. 8 και 9 του άρθρου 4 του ν. 3879/2010.

5. Επί των άρθρων 26 παρ. 5, 9 και 27 παρ. 8

Οι προτεινόμενες διατάξεις αναφέρονται στην αντικατάσταση στελέχους ΔΔΒΜ ή ΣΕΚ, που «ελλείπει (...)», αντί του δοκίμου: «εξέλιπε».

6. Επί του άρθρου 28

α) Με το προς ψήφιση άρθρο τροποποιείται ο ν. 3699/2008, «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», όπως ισχύει.

Κατά το άρθρο 1 παρ. 2 του ως άνω νόμου, «Όπου στη νομοθεσία αναφέρεται ο όρος "ειδική αγωγή" αντικαθίσταται με τον όρο "ειδική αγωγή και εκπαίδευση"» (ΕΑΕ). Περαιτέρω, στο άρθρο 8 του ίδιου νόμου καθορίζονται οι σχολικές μονάδες της ΕΑΕ, το δε σχετικό αρκτικόλεξο (ΣΜΑΕ) χρησιμοποιείται και στις παρ. 1, 4, 6, 7, 23 και 24 του προτεινόμενου άρθρου.

Υπό το φως των ανωτέρω, νομοτεχνικώς συνεπέστερο θα ήταν, αφενός να φέρει το προς ψήφιση άρθρο τον τίτλο «Θέματα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης», αντί του προτεινόμενου «Θέματα Ειδικής Αγωγής», και, αφετέρου, να χρησιμοποιηθεί το αρκτικόλεξο ΣΜΑΕ και στην αρχή της προς ψήφιση αντικατάστασης της υποπαρ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3699/2008 (δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου), αντί της φράσης «δομές της δευτεροβάθμιας ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης».

β) Εξ άλλου, οι περιπτώσεις και υποπεριπτώσεις της προς ψήφιση υποπαραγράφου γ) πρέπει να τεθούν υπό διπλό και τριπλό, αντιστοίχως, γράμμα της αλφαβήτου, δηλαδή: αα)- ααα), ααβ) κ.ο.κ.

γ) Κατά την παρ. 9 του προς ψήφιση άρθρου, «Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 7 του Ν. 3699/2008 αντικαθίστανται τα εδάφια 3 ως εξής: (...)», αντί του ορθού: «Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 7 του Ν. 3699/2008 αντικαθίστανται το τρίτο και δεύτερο εδάφιο, αντιστοίχως, ως εξής: (...)»

δ) Στις παρ. 10 και 11 του προτεινόμενου άρθρου χρησιμοποιείται ο εσφαλμένος όρος «σύνθεση» επιτροπής, αντί του ορθού «συγκρότηση» (βλ. άρθρα 13 και 14 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ν. 2690/1999).

ε) Κατά την προτεινόμενη (παρ. 12) προσθήκη εδαφίου στην παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3848/2010, «Για την επιλογή προϊσταμένων ΚΕΔΔΥ προμετράται και η θητεία των αναπληρωτών προϊσταμένων ΚΕΔΔΥ». Αντί του

«προσμετράται», δόκιμοι θα ήταν οι τύποι «συνεκτιμάται» ή «μοριοδοτείται».

7. Επί του άρθρου 30

α) Κατά την παρ. 1 του προς ψήφιση άρθρου, «Οι διορισμοί σε θέσεις μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού της Σ.Δ.Σ.Τ.Ε. γίνονται εφεξής με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. της Σχολής, όπως προβλέπεται αντίστοιχα και για την πρόσληψη των προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών από την παρ. 8 του άρθρου 5 του Ν. 3848/2010».

Επισημαίνεται ότι κατά την ως άνω διάταξη του ν. 3848/2010, «Η πρόσληψη προσωρινών αναπληρωτών και ωρομίσθιων εκπαιδευτικών στη

Σιβιτανίδειο Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμαμάτων (Σ.Δ.Σ.Τ.Ε.) για την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της από τους πίνακες των παραγράφων 2 και 5 αντίστοιχα».

β) Κατά την παρ. 2 του προτεινόμενου άρθρου, «Η Σ.Δ.Τ.Ε. μπορεί να ιδρύσει τη λειτουργία Πειραματικού Επαγγελματικού Λυκείου (...)», αντί του δόκιμου: «Η Σ.Δ.Τ.Ε. μπορεί να ιδρύσει Πειραματικό Επαγγελματικό Λύκειο (...)».

γ) Χρήσιμο θα ήταν να διευκρινισθεί το αρκτικόλεξο «Ε.Κ.» στη φράση «επανασύσταση του Ε.Κ. της Σ.Δ.Τ.Ε.» που περιλαμβάνεται στην παρ. 2 του προς ψήφιση άρθρου.

8. Επί του άρθρου 33

Κατά την παρ. 1 του προτεινόμενου άρθρου, «Νηπιαγωγεία (...) που (...) έχουν αδειοδοτηθεί (...) αδειοδοτούνται με μόνη την υποβολή δήλωσης (...)». Νομοτεχνικώς αρτιότερη θα ήταν η διατύπωση: «Νηπιαγωγεία (...) που (...) έχουν αδειοδοτηθεί (...) λειτουργούν νομίμως με μόνη την υποβολή δήλωσης (...)».

9. Επί του άρθρου 34 παρ. 1

Κατά την προς ψήφιση διάταξη, επιτυχόντες «στις εξετάσεις πανελλαδικού επιπέδου» «τεκμαίρουν δικαίωμα», αντί του δόκιμου «έχουν δικαίωμα».

10. Επί του άρθρου 35

Το προτεινόμενο άρθρο τιτλοφορείται: «Θέματα ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό». Επομένως, οι παρ. 7, που αφορά την «Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης (Ε.Π.Α.Θ)», και 8, περί αναγνωρισμένων ξένων σχολείων, εντάσσονται συστηματικώς σε άλλο άρθρο, ενδεχομένως

στο επόμενο, υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις περί Ινστιτούτου Πολιτικής, περί Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων και λοιπές διατάξεις».

11. Επί του άρθρου 39 παρ. 29

Η προς ψήφιση διάταξη αφορά αποφάσεις «μεταφοράς θέσεων επιτυχόντων» σε εξετάσεις «πανελλαδικού επιπέδου». Κατά συνέπεια, εντάσσεται συστηματικώς στο προτεινόμενο, υπό τον τίτλο «Μεταφορά Θέσεων Εισαγωγής σε Α.Ε.Ι.», άρθρο 34.

Αθήνα, 6.9.2013

Οι εισηγητές

Δημήτρης Κανελλόπουλος

Προϊστάμενος του Τμήματος Διεθνών και Αμυντικών Μελετών

Ανδρέας Κούνδουρος

Προϊστάμενος του Τμήματος Ευρωπαϊκών Μελετών

Ειδικόί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Β΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Στέφανος Κουτσομπίνας

Επίκουρος Καθηγητής της Νομικής Σχολής

του Πανεπιστημίου Θράκης

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών